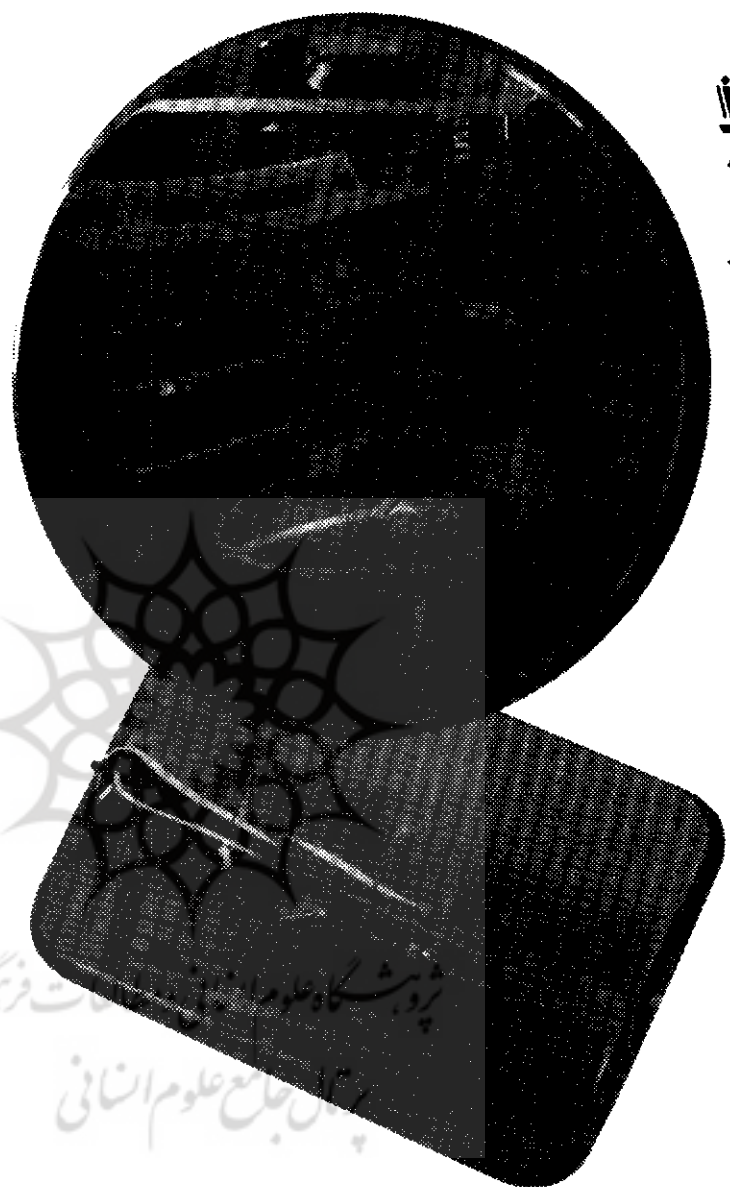

نگاهی به کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان غربی

شاهیندژ، ماکو، مهاباد، میاندوآب و نقده. این استان همراه با استان آذربایجان شرقی، جلگه وسیع آذربایجان را تشکیل می‌دهند که مهمترین بلندیهای آن مربوط به رشته کوههای زاگرس بوده و پست‌ترین نقطه آن حوضچه وسیعی است که دریاچه ارومیه با ارتفاع ۱۲۰۰ متر از سطح دریای آزاد در آن قرار دارد. از جزایر مهم و بزرگ این دریاچه می‌توان جزیره اسلامی، کیبودان، اشک، اسپروآرزو را نام برد.

رودخانه‌های مهمی که به این دریاچه می‌ریزند عبارتند از: تلخ‌رود، زرینه‌رود، سیمینه‌رود، صافی‌رود، مهابادرود، رودخانه گدار، باراندوزچای، شهرچای، نازلوچای، روضه‌چای، زولاچای و ...

جمعیت استان براساس سرشماری سال ۱۳۷۰ بالغ بر ۲/۲۷۳/۵۱۴ نفر بوده که ۱/۰۸۲/۱۹۲ نفر یعنی ۴۷/۶ درصد و کل نفوس به تعداد ۳۹۴/۳۴۳ خانوار در نقاط شهری و ۱/۱۹۱/۳۲۲ نفر بقیه در مناطق روستایی زندگی می‌کنند. میزان رشد جمعیت استان ۳/۲۳ درصد است که ۲۰/۲ درصد کل جمعیت یعنی ۴۵۹/۲۴ نفر را در زمان سرشماری زیر ۵ سال تشکیل می‌دهد.

در این استان نزدیک به ۲۶ درصد جمعیت کل استان را برادران اهل تسنن و بقیه را اهل تشیع تشکیل داده و درصد قلیلی را نیز اقلیت‌های دینی از آنجمله:

ارامنه، کلیمیان، آشوریان، زرتشتیان و ... شامل می‌شوند که به زبانهای ترکی آذری، کردی، ارمنی، آشوری، کلیمی و فارسی تکلم می‌نمایند. این استان به انگیزه استعداد خاص کشاورزی، منطقه کشاورزی قلمداد گردیده و اقتصاد منطقه نیز بر پایه کشاورزی و دامپروری استوار است. آذربایجان غربی به لحاظ آمار کمی دارای ۲۴۰۶ باب دبستان، ۳۵۳ باب مدرسه راهنمایی تحصیلی، ۱۰۵ باب دبیرستان، ۲۸ باب مدارس

اسلامی واقع و از شمال به جمهوری خودمختار نخجوان و از غرب به کشورهای ترکیه و عراق و از شرق به استانهای آذربایجان شرقی و زنجان و از جنوب به استان کردستان محدود می‌باشد. آذربایجان غربی از حیث تقسیمات کشوری دارای ۱۲ شهرستان - ۲۰ شهر، ۲۶ بخش، ۹۹ دهستان و ۳۱۷۹ روستا می‌باشد که شهرستانهای تابعه آن عبارتند از: ارومیه (مرکز استان) یوکان، پیرانشهر و تکاب، خوی، سردشت، سلماس،

مقدمه
استان آذربایجان غربی با وسعت قرین به ۴۳۶۶۰ کیلومتر مربع حدود ۲/۶۵ درصد و کل مساحت کشور در بین ۳۵ درجه و ۵۸ دقیقه تا ۳۹ درجه و ۴۶ دقیقه عرض شمالی از خط استواء و ۴۴ درجه و ۳ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۷۳ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ قرار گرفته است. این استان در منتهی‌الیه شمال‌غربی میهن

ترویج و رشد فرهنگ کتابخوانی تأثیرات شگرف و بالنده‌ای در پیشرفت‌های علمی و تکنیکی و از آن مهمتر در ساختن جامعه‌ای سالم دارد.

برای ایجاد روابط سالم اجتماعی ترویج اصول و معیارهای اخلاقی و انسانی و شکوفایی علمی و اقتصادی بهترین راه ممکن گسترش و تعمیق فرهنگ کتابخوانی است. اگر می‌خواهیم آینده‌ای روشن و جامعه‌ای سالم و رشد‌یافته داشته باشیم باید جهادی بزرگ و همه‌گیر را در راه ایجاد کتابخانه‌های غنی و رشد فرهنگ کتابخوانی آغاز نماییم.

کتابخانه ریشه در فرهنگ غنی و پررسان اسلامی دارد و به عنوان گنجینه فرهنگ مکتوب کشور و از بهترین مراکز اطلاع‌رسانی بشمار می‌رود.

کتاب دوست و مصاحبی است سودمندتر از هر رفیق و همصحبیت چه بسا توفیق همصحبیتی دوست مورد نظر به سهولت میسر نگردد ولی هرکس در هر موقع می‌تواند دست تعلق در دامن این رفیق شفیق بزند.

ایرانیان در تمام ادوار تاریخ به امر کتاب و کتابخانه علاقه‌ای بسیار داشته‌اند.

روزگاری در تسخت جمشید کتابخانه‌ای بزرگی ترتیب داده شده بود.

امروزه در ایران کتابخانه‌های بیشماری از جمله کتابخانه‌های عمومی چندی دایر است که از آن جمله کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان غربی می‌باشد.

اولین کتابخانه عمومی در سال ۱۳۲۴ در شهرستان ارومیه افتتاح گردیده است و تا این تاریخ ۱۹ باب کتابخانه در مناطق مختلف استان مشغول ارائه خدمات و فعالیت می‌باشند.

کتابخانه‌های عمومی استان برای استفاده عمومی تاسیس گردیده و تمام افراد مشتاق به تحصیل علم و دانش می‌توانند با پذیرش شرایط عضویت که شامل پرداخت حق عضویت سالانه

فیروزی - پلدشت - چورس - سیلوانا و سرو. ضمناً مقدمات احداث کتابخانه مرکزی در ارومیه فراهم شده و امید است در آینده نزدیک عملیات ساختمانی آن شروع گردد.

سیمای فرهنگی استان

در آذربایجان غربی زبانهای آذری - کردی - زبانهای مادری را تشکیل می‌دهند و اقلیت‌ها نیز به زبانهای آشوری، ارمنی و کلیمی تکلم می‌نمایند.

آذربایجان قبل از اسلام تحت تأثیر فرهنگ‌ها و مذاهب مختلف چون مهرپرستی و زرتشت و آئین یونانی و رومی و بعد از ظهور اسلام و تحت تأثیر اسلام و فرهنگ مردم آسیای مرکزی قرار گرفته است که در میان آنها تأثیر فرهنگ اسلامی از جایگاه برجسته‌ای برخوردار است. اعتقادات مردم در رابطه با عوامل مختلف جغرافیائی و تاریخی و مذهبی است و تحت تأثیر فرهنگ‌های اسلامی و آسیای مرکزی و ایرانی شکل گرفته و فرهنگ فولکلوریک را ساخته است.

ترکها - کردها - آشوریها و ارمنه هر یک مراسم و بزه‌های را در سنت‌های رایج خود بکار می‌برند.

آذربایجان غربی پیوسته مجموعه‌ای از ملل و فرهنگ‌های مختلف بوده است که تأثیر متقابل داشته‌اند.

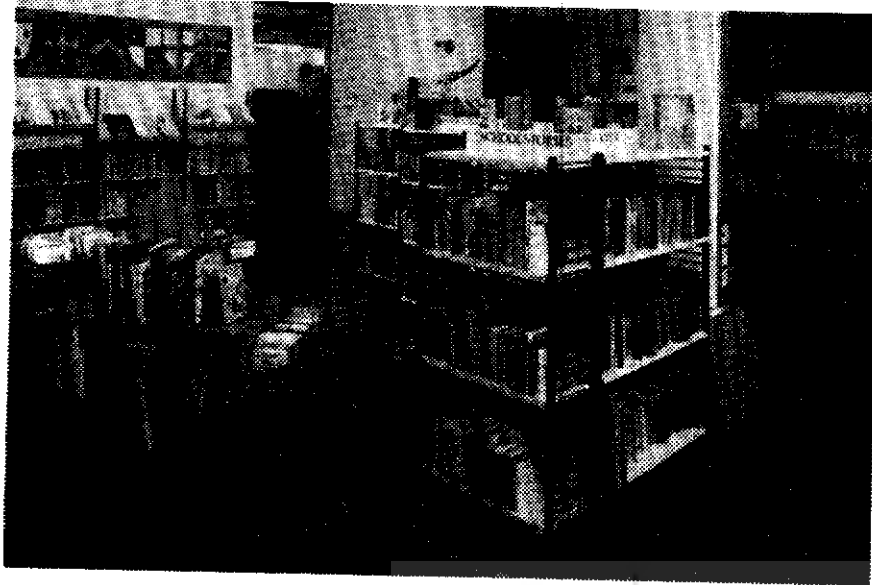
وجود مساجد و کلیساها و ویرانه آتشکده‌ها در نواحی مختلف استان گویای تاریخ مذهبی آن است. تشیع و تسنن از مذاهب عمده است. آشوریها به مذاهب کاتولیک و ارتدکس و پروتستان و ارمنه به کلیسای گریگوری وابسته‌اند. ارزیابی شرایط و امکانات موجود فرهنگی مبین این است که امروزه نیز کتاب و سیله مطمئن و کارآمد در بهتسزازی فرهنگ مطلوب می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد و نیز

فنی و حرفه‌ای ۱۳ مرکز تربیت معلم، ۱۰ دانشگاه با ۹ دانشکده (دانشگاه ارومیه، دانشگاه علوم پزشکی - دانشگاه پیام نور ارومیه - بوکان - خوی - میاندوآب، نقده دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه - خوی، و مهاباد، ۱۹ کتابخانه عمومی در شهرهای ارومیه (۳ باب) - خوی، سلماس، قره‌ضیاءالدین - ماکو - شوط، سه‌چشمه، پلدشت، مهاباد، محمدیار، اشونیه، پیرانشهر، بوکان، سردشت، میاندوآب، شاهیندژ، نکاب (هر کدام یک باب)، ۱۵ هتل و مهمانسرا، ۸ باب واحد پذیرائی بین راهی، ۱۴۸ باب مهمانپذیر، - ۱۲۹ مغازه کتابفروشی، ۵ مؤسسه انتشاراتی، ۳۶ باب چاپخانه، ۶ باب گراورسازی و سیلک اسکرین ۲ مرکز صدا و سیما (آذربایجان غربی و مهاباد) ۴ شماره نشریه محلی، (هفته نامه‌های میثاق و امانت، مجله‌های دانشکده علوم پزشکی و سرو که ۳ مورد اولی به زبانهای فارسی و چهارمی به زبان کردی چاپ و منتشر می‌گردند)، ۳ مرکز خبرگزاری جمهوری اسلامی (ارومیه - خوی - مهاباد) ۱۸ باب سینما - ۲۵ باب بقعات و اماکن متبرکه، ۳۶ مورد آثار و ابنیه تاریخی باستانی، ۴ واحد کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان - ۲ باب سالن نمایش (در ارومیه) ۹ واحد مجتمع فرهنگی و هنری (بعضی در دست ساختمان) ۴ کارخانه قند، (ارومیه - پیرانشهر - خوی - میاندوآب) ۱۱۰ باب کلیسا، ۳ کنیسه (ارومیه - مهاباد - نقده) ۳ باب موزه میراث فرهنگی (ارومیه - خوی - میاندوآب) یک باب موزه تاریخی طبیعی محیط‌زیست (ارومیه) ۱۸ واحد مرکز آموزش روستایی و صنایع دستی و ... می‌باشد.

کتابخانه‌های عمومی در دست اجرا که تا پایان سال جاری به بهره‌برداری خواهند رسید عبارتند از:

کتابخانه‌های عمومی مرحمت آباد - تازه شهر سلماس - تخت سلیمان - کشاورز - انزل -

۱۰- کتابخانه عمومی شهیدمفتح قره‌ضیاءالدین:
سال تأسیس ۱۳۵۰ (استقرار در ساختمان جدید
۱۳۷۰)

مساحت زیرینا ۳۵۰ مترمربع
تعداد کتب موجود ۸۸۸۵ جلد
تعداد اعضا ۵۵۲ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۱۹۳۰ نفر
تعداد کتابداران ۲ نفر

۱۱- کتابخانه عمومی امیرکبیر شوط:

سال تأسیس ۱۳۵۴
مساحت زیرینا ۴۶۴ مترمربع
تعداد کتب موجود ۱۰۴۷۲ جلد
تعداد اعضا ۳۶۶ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۹۹۱ نفر
تعداد کتابداران ۱ نفر

۱۲- کتابخانه عمومی شهید مدرس پلدشت:

سال تأسیس ۱۳۴۸ (استقرار در ساختمان جدید
۱۳۷۳)

مساحت زیرینا ۳۵۰ مترمربع
تعداد کتب موجود ۹۱۰۹ جلد
تعداد اعضا ۶۳ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۴۷۰ نفر
تعداد کتابداران —

۱۳- کتابخانه عمومی صلاح‌الدین ایوبی بوکان:

سال تأسیس ۱۳۵۲ (استقرار در ساختمان جدید
۱۳۷۲)

مساحت زیرینا ۴۷۵۳ مترمربع
تعداد کتب موجود ۲۲۷۶ جلد
تعداد اعضا ۲۲۷۶ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۱۰۶۲ نفر
تعداد کتابداران ۲ نفر

۱۴- کتابخانه عمومی علامه مجلسی شاهیندژ:

۱۷- کتابخانه عمومی اشنویه:
سال تأسیس ۱۳۶۸

سال تأسیس ۱۳۵۴
مساحت زیرینا ۱۱۰ مترمربع
تعداد کتب موجود ۷۴۰۵ جلد
تعداد اعضا ۴۲۰ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۵۸۵ نفر
تعداد کتابداران ۱ نفر

۱۸- کتابخانه عمومی محمدیار:

سال تأسیس ۱۳۶۸
مساحت زیرینا ۳۵۰ مترمربع
تعداد کتب موجود ۲۳۵۲ جلد
تعداد اعضا ۵۶۸ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۶۷۴ نفر
تعداد کتابداران ۱ نفر

۱۹- کتابخانه عمومی تکاب:

سال تأسیس ۱۳۶۶ (استقرار در ساختمان جدید
۱۳۷۱)
مساحت زیرینا ۵۵۷ مترمربع
تعداد کتب موجود ۳۹۸۸ جلد
تعداد اعضا ۵۷۸ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۱۳۱۰ نفر
تعداد کتابداران ۱ نفر

۱۶- کتابخانه عمومی شهیدمطهری سیه چشمه:

سال تأسیس ۱۳۶۸
مساحت زیرینا ۳۶۹ مترمربع
تعداد کتب موجود ۶۰۱۲ جلد
تعداد اعضا ۹۴۸ نفر
تعداد مراجعین در ماه ۱۸۶۰ نفر
تعداد کتابداران ۱ نفر